בעזרת השם יתברך

קונטרס

מים עמוקים

שיעורים בחסידות
ועבודת השם

חג הסוכות תש"פ

מכון מים עמוקים

ועד להוצאת ספרי מורינו
הרב רבי יחזקאל יואל גליק שליט"א

◆

יכולין לשמוע שיעורי מורינו
הרב שליט"א על הטעל:
929.250.1000

◆

להארות ולהערות ולהירשם לקבל
שיעורים ע"י אימייל נא להירשם:
mayimamukim@gmail.com

◆

הבהרת המערכת:
ראה הברכה שאנו נותנים לפניכם, דברים עמוקים וברורים, וזאת למודעי שיש באמתחתינו הרבה שיעורים בתוכן של מאות שעות, אך דא עקא שהדבר מצריך עבודה רבה ומסורה, ועולה להוצאות מרובות, ופונים אנו בזה למביני מדע המבינים גודל יקרת ערכם של דברים הללו, ורעבים לראות הוצאת הדברים לאור עולם, שיואילו נא בטובם לעזור בההוצאות המרובות, כדי שנוכל להמשיך בהמלאכה שעדיין לא היתה דים, וזכות הדבר יהא תלוי בידכם.

Layout & Design
YMW | 845.517.5222

בעזרת השם יתברך

קונטרס

מים עמוקים

שיעורים בחסידות
ועבודת השם

חסידות וקבלה | **מאמר בצל הסוכה**.....ד

חסידות וקבלה | **נענועים בו' צדדים על דרך העבודה**.....ז

עבודת ה' | **שיחה בעבודת השם**.....יא

מאמר
בצל הסוכה

להבין ענין מצות סוכה, שנוסף הדורש לצאת סוכה ליפצ בו שבעה ימים. גם להבין הקשר דמצות סוכה הוא דייקא לאחרי ר"ה ויו"כ, ולכאו' לאחרי שזכינו בדין בר"ה ויו"כ, ש"כ העולם שייך לנו, והיה לנו ליכנס בתוך בית קבוע, ולא ליכנס לתוך סוכה לחל מרעי, ול"כ. ובאופן יתבאר ג"כ מש"כ בנחמיה (ח' י"ז) 'ויעשו כל הקהל השבים מן השבי סכות, וישבו בסכות כי לא עשו מימי ישוע בן נון כן בני ישראל עד היום ההוא', ובפשטות הכתוב מבואר כי כל זמן בית ראשון לא קיימו ישראל מצות סוכה[א], ויש להבין פנימית הענין בזה.

בר"ה מתבטל כל הבריאה

בר"ה הקב"ה כופף כל העולם ועושה מלך על כל הארץ, ומתגלה שכל הבריאה כולה משמייך להקב"ה לה' הארץ ומלואה תבל ויושבי בה (תהילים ל"ד), הקב"ה הוא יחידי בעולמו וכל הבריאה נכלל בשמחותו הפשוט, ומזי כל הגויס האומות העולם בטילים ומבוטלים לגמרי, והיה ה' למלך על כל הארץ ה' אחד ושמו אחד.

ביו"כ בוחר בעמו ישראל

והנה אחרי שהקב"ה נעשה המלך ומתבטלו לגמרי כל הנבראים וכל הגויס, ונשאר הקב"ה יחיד בעולמו, לזה הקב"ה להרחות דמ"מ בעמו ישראל אינו רוצה שיתבטלו במציאות, כי בחר בנו להיות כמו המלכה עסת המלך כביכול, [וזה נקרא כנסת ישראל, מדת המלכות של הקב"ה].

וזהו הענין של יו"כ, ביום הזה הקב"ה בוחר בעמו ישראל, ורוצה שמחתו ושאר חייס וקיימיס, מש"ה מכפר על כל עוונותינו, כי אינו רוצה לעזוב אותנו אפי' כשאנחנו חוטאיס, לא הניח אין ביעקב ולא ראה עמל בישראל (במדבר כ"ג כ"א), כי אין שום דבר שיכול להפסיק האהבה שיש להקב"ה

א) עיין מסכת ערכין דף ל"ב ע"ב מתמה הגמרא בזה, ועיין במלבי"ם מבאר הכתוב על דרך הפשט דקאי אמצות ישיבת סוכה ממש, עיי"ש.

מעמנו. וזהו שמסיימים בקדושת היום ביו"כ 'מלך מוחל וסולח לעוונותינו ולעוונות עמו בית ישראל ומעביר אשמותינו בכל שנה ושנה, מלך על כל הארץ מקדש ישראל ויום הכיפורים', ופירושו כי אע"פ שהוא מלך על כל הארץ ומתבטלו כל הנבראים, מ"מ מוחל לעוונות עמו בית ישראל, שים עמו בית ישראל המיוחדים להיות המלכות של הקב"ה.

הסוכה הוא כמו בית שני לשני למלך

והנה מנימוסי המלך כי המלכה חיו יושב בכל עת ביחד עם המלך בתוך ארמון המלך, אלא המלך מרוב אהבה אליה נותן לה מקום מיוחדת בית המלכה [ב], שאם יושבת המלכה, ואמה יש לה מלוכה בפני עצמה. וזהו כמו בית שני לבני למלך, ורק בזמנים מיוחדים נכנס המלכה בתוך בית הרחצון - בית המלך, ומתייחדים.

והנה הסוכה הוא בחינת בית שני אל ארעי, כמ"כ ביעקב אבינו (בראשית ל"ג י"ז) ויבן לו בית ולמקנהו עשה סכות, מבואר דסוכה הוא אל ארעי שבונים להמקנה, וחין זה הבית ממש הקבוע, אלא כמו בית שני אל ארעי. וזהו בית המלכה, כי לערך הבית של המלך בעצמו נקרא בית המלכה אל ארעי.

וזהו מנהג ישיבת סוכה אחרי ר"ה ויו"כ, כי כל זמן הגלות שעדיין לא נתגלה יחוד הכורח, אז כל העולם הוא בהפקירות, וכל אדם יכול לבנות בית קבוע לעצמו, אבל אחרי ר"ה ויו"כ שהקב"ה נעשה הבעה"ב המלך על העולם, אז נתבטל כל הברייה, ואין אחד יכול לבנות בית לעצמו, רק לעמו ישראל הבני למלך הוא הקב"ה לבנות סוכה, כי גם בזמן שהכל הוא יחוד הכורח, מ"מ השאיר לנו מקום מיוחד אהל ארעי ליושב בו, כי המלכות צריך שיהא לה בית מיוחדת ליושב בה, וזהו מה שהסוכה צריך להיות אהל ארעי דייקא, אבל מ"מ זהו אהבה וכבוד גדולה שאנחנו כמו בני למלך המלכה של הקב"ה.

וזהו ג"כ הענין של הד' מינים שהוא לנו הקב"ה ליטול בסוכות, כי בזמן שעדיין אין היחוד בשלימות, צריכין לטבעת ומותס להרחות לשומרי המלך כי אנחנו אהן המלכה.

בשמיני עצרת נכנסים לתוך בית המלך

וביום השמיני אז קורא לנו המלך ליכנס לתוך ביתו להתייחד עם המלך ביחודא עלאה, מש"ה אין צריכין ליושב בשמיני עצרת בתוך סוכה כי אנחנו יושבים בתוך בית המלך, וגם אין לוקחין ד' מינים, דבזמן היחוד כבר נמצאת בתוך בית המלך ואינה צריכה לטבעת ומותס.

ב) כמו שמצינו באחשורוש דושתי המלכה ואסתר המלכה היה להם בית ושרים בפני עצמם.

ביהמ"ק כמו בית המלך

והנה יוסף שמיני עצרת, יחודע שליט, הוא בחינת שלמה המלך[ג] שבנה בית המקדש, בית המקדש הוא כמו בית המלך בעצמו, ושמה נתאחדו כנסת ישראל עם הקב"ה.

עפי"ז נראה לבאר שורש הענין מה דבזמן בית ראשון לא קיימו ישראל מצות ישיבת סוכה, כי אז היו במדריגת בית המקדש, והיו יושבים בתוך בית המלך בעצמו, ואז אין צריכין לבית המלכה לאהל ארעי. אבל בזמן בית שני לא היו במדריגה זו, שלא זכו ישראל לדביקות ממש עם הקב"ה, ועפ"פ שבחר בנו ונבנה לנו בית, מ"מ לא היה ממש כבית המלך, שלא כבית שני למלך בבחינת סוכות, משה"ק תיכף בזמן בית שני ויצאו ישראל בסוכות.

ד' מדריגות אלו מרומז בנוסח התפלה

הנה ד' מדרגיות אלו מתפללים בברכת אתה קדוש בר"ה ויו"כ, ג' ובכן תן פחדך ה' אלקינו על כל מעשיך, זה קאי על ר"ה, דביום זה נעשה הקב"ה המלך, ומרוב הפחד מתבטלים כל הברואים. ב' ובכן יתקדש שמך ה' אלקינו על ישראל עמך, הקב"ה בוחר בעמו ישראל ונתקדש שמו על ידינו, וזהו ביו"כ. ג' ובכן תן כבוד ה' לעמך, כבוד מרמז לענני הכבוד, כי הקב"ה נותן לנו בית מיוחד ליסד שם, ושם ים לנו פתחון פה, כי אע"פ שעדיין אין לנו ביהמ"ק, מ"מ יש לנו מקום הסוכה. ד' ובכן נדיקים ירלו ויסמחו, זהו מדריגות שמיני עצרת היחוד ממש בתוך בית המלך, ואז השמחה הוא בשלימות.

ג) באמרי פנחס כתב דבשמיני עצרת הוא אושפיזא דשלמה המלך, וכן מתאמר בשם הר"ר בונם, עיין פרי צדיק.

מאמר
נענועים בו' צדדים על דרך עבודה

שלושה מהלכים בעבודה - חסד השם - ביקש מהאדם - התחברות בהשי"ת

נענועים בצד ימין - שמאל - לפניו

בעבודת השם ישנם שני מהלכים, ג' כשלעצמם רואה גילוי וחסד השם, ובזה אין להשלם לגמרי ולרוחב משום שכבר רואה חסד השם והכל הוא מקודם, ג' הנ"ל לגמרי ולרוחב של השלם, שהשלם רוצה לחזור ולהעלות כל הגבורות ולגמרי להשי"ת. ודרך הג' של לגמרי ורצון שיהי בזה לשלם מעצמו, אלא שם רואה מקודם המשכות החסדים מהקב"ה, ולאחר זמן כשנתלבש החסדים מגיע להשלם לגמרי והשתוקקת להגילוי והחסדים שעלה לו השי"ת מקודם. וד' מהלכים אלו הם קו ימין ושמאל ומדות חסד וגבורה, כשרואים גילוי אור השם וחסד והנאת השם הוא דרגת ימין ומדת חסד, וע"ז צעת שאין נמצאה להשלם חסד השם, גולד להשלם השתוקקת שיתגלה לו החסדים שנתגלה לו מקודם, ויש לשלם ביקש ולגמרי ורוצה לחזור להשי"ת, והוא דרגת שמאל ומדת גבורה.

ובי' מהלכים אלו הם בחינת מצרים וילחק, למצרים הוא מדת החסד והיה מגלה לכל שיש בורא ומנהיג, וזהו גילוי אלקות, וכן הוא מגלה הנאת השם בהבריאה, וילחק הוא מדת גבורה והוא המהלך של לגמרי וביקש ולחזור להקב"ה, וכמו שילחק היה קרבן, ועקודת הקרבן הוא לחזור להשורש ולהקב"ה.

ומשני מהלכים הללו, מהמשכת החסדים ואור השם, ומהביקש ולגמרי נשם, שהם סתירה, משום להמשכות החסדים הוא אור החסד שהוא לד ימין, וביקש הוא גבורה שהוא לד שמאל והוא היפך של חסד, מסתירה זו נעשה דבר שלישי, והוא התחברות עם הקב"ה בדרך תמידי, שהמהלך של המשכות החסדים הוא ברגעים, וגם המהלך של ביקש ולגמרי הוא ברגעים, ומשום שהם סתירה, נעשה ונבנה מהלך מדשה בעבודת השם והוא דרך

הממוצע של התחברות האדם עם הקב״ה בדרך תמידיות, והתחברות תמידי הוא מדת יעקב שהוא התורה והוא הקו, שיעקב הוא המחבר כלל ישראל עם הקב״ה בתמידיות, בבחינת תמידין כסדרן בבחינת תורה ומצות וקביעות דבר העומד מיום ליום, ודרך זו הוא מדת תפארת להיינו התחברות האדם עם השי״ת, וכדאי שיתקיים ההתחברות בתמידות צריך להיות לאדם דבר ממשות וכלי שיתקיים הדבר, וזהו התורה שנתן לנו הקב״ה שהוא כלי ולבוש מהקב״ה שיתקיים ההתחברות עמו.

ושלש דרגות הללו הנו ממשיכים בעת הנענועים, כשמנענועים נגד כל ימין ושמאל ולפניו והוא מדות חסד גבורה ותפארת. וד׳ מיניס בכלליות הוא עצם הקו והוא התורה.

דרגה גבוה של גילוי אלקות - נענועים דלמעלה

והנה הגם דבאמרנו דתורה הוא הבחינה של התחברות והדרך של יעקב, אבל בתוך התורה נטמן גו גילוי אלקות ודרגה גבוה של נבחינות שהוא למעלה מהתורה, וגילוי אלקות זה נתגלה לעת ישראל מזמן לזמן, וכמו בעת שנתן הקב״ה את התורה לישראל נתגלה עם דרגה גבוה של פנים בפנים דבר ה׳, וזהו גילוי אלקות בבחינות אין סוף, ודרגה זו הוא בחינות משה רבינו שנתן לנו את התורה מהקב״ה, וכמו שכתיב במדבר יב ח על משה פה אל פה אדבר בו, ותמונת הויה יביט וזהו דרגה גבוה של גילוי אור העצם.

ודרגה גבוה של גילוי אלקות זו הוא יותר גבוה מאלוקים מהלכים בעבודה של המצות התפלה, ובקיום התפלה, והתחברות, ודרגה זו אנו ממשיכים כשמנענועים למעלה.

שלום ואחדות בין הבריות - נענועים דלמטה

נתבאר המהלך בעבודה של התחברות תמידי בהשי״ת, והוא הקו והתורה, אמנם יש בתוך התורה גם המדה של שלוס ואחדות, והוא מדת השלוס, שיש לכל אחד מישראל שייכות עם דרגת גילוי אלקות הגבוה שהוא טמון בהתורה, וגם יש לכל אחד שייכות בעבודה של התחברות התמידיות שהוא ע״י התורה, (וכמו שבארנו למעלה שיש ג׳ בחינות בהתורה), וכיון שכל אחד שהוא במהלך בעבודת השם, עי״ז סובל ממילא את חבריו, וגם נמצא שכשיש לאדם שלוס זו הוא סובל כל מה שהקב״ה עושה עמו, והוא כדרך העניו וכמו שאמר הקב״ה למשה קודם שבא לארץ מצרים שאהרן ישמח בראה אותך כמו שכתיב שמות ד יד וראך ושמח בלבו, וזהו מדת אהרן ששמח בשביל אחרים, וזהו שלוס של אהבת ישראל, ובמדה זו יכולים לסבול הכל וכל אדם, ודרגת זו הוא בתוך התורה והיינו מצד למטה מן התורה, שיש לאדם ביטול לאחרים, ובכל אופן שהשי״ת מנהיג אותו הוא הטוב, והוא בחינת שמח בחלקו, והוא דרגת של מטה דהיינו שמסכים ומבטל עצמו לכל אחד, ובזה בא ביטול להנהגות העם וכל מה שיש בעולם

הוא סובל, וזהו מחדות ושלוס, וזהו למטה מהתורה. ובחינה של שלוס ומחדות זו שהוא למטה מהתורה, אלו ממשיכים בנעוצים לגד מטה.

מסירת נפש של ישראל - נענועים לצד מערב

ואחר כך כשמנעיס לגד מערב ממשיכין מדת יוסף הצדיק שהוא מדת יסוד, (ליקוטי מוהר"ן תורה פ) והוא דרגת מסירות נפש, וזהו הגזירות ושמדיות שהיה על כלל ישראל בכל הדורות, ומסירות נפש של עם ישראל בגלויות, או מסירות נפש מצד עצם המדת שיש מיהודי להקב"ה.

בחינת בית המקדש - נענועים להלב

ובעת שמושכין הד' מיתים להלב, ממשיכין כל השפה מדריגות שנתגלה לנו בעת הנענועים בכל הצדיקים של הלב, והוא בכללי לבנות בית, שבשפה דבריס שלו בונים הבית, ולב הוא בחינת דוד ושלמה המלך שבונים הביהמ"ק, והעיקור הוא לכשאר יש בעס ישראל כל הדרגת שבאמרנו והייט תורה ובונה ושלוס, צריך אחר כך להיות מקוס, במקוס אשר יבחור ה' אלקך בו, וזהו הנענועים, שממשיכין כל השפה לצדיס להלב.

רמז בתפילת מוסף ע"פ הששה מהלכים

וכל זה מרומזים בתפילת מוסף ושס נעלה וגרלה ונשתבח וכו' בחג המצות ובחג השבועות ובחג הסכות, חג המצות זה מברהס, בחג השבועות זה יצחק, בחג הסוכות זה מהרן, נעלה זה משה, וגרלה זה יעקב, ונשתבח זה יוסף, ואחר כך כתיב במקוס אשר יבחר, זהו דוד והלב, והוא מדת מלכות שמקבל שפה עניים אלו, ובימור הענין הוא בחג המצות הוא ימין ומדת חסד והוא מברהס, חג השבועות הוא שמאל ומדת גבורה והוא יצחק, וחג הסוכות הוא שלוס ודרגת ביטול ומטה והוא מהרן, נעלה הוא דרגת למעלה והוא משה, וגרלה הוא מדת תפארת שהוא המחבר וגס עייפס הוא דבר המחבר שיכולים לרחות וכמו אדס עס חבירו והוא יעקב, ונשתבח הוא מסירות נפש והוא יוסף, במקוס אשר יבחר הוא כל השפה מדות שמקבלים אותס של הלב ולבנות בית המקדש והוא דוד ומדת מלכות שהוא המקבל מכל המדות.

ששה מהלכים הולך בהדרגה

בפרשת יתרו אמות יט ג במעמד הר סיני, כתב ברש"י ד"ה ויחן שס ישראל, וז"ל כאיש אחד בלב אחד אבל אשר כל המניות בתרעומות ובמחלוקת ע"כ, הרי נתבאר בדבריו שקודם מתן תורה לא היה שום מחלוקת בין ישראל, ורק אחר מתן תורה היה מחלוקת והיה צריכין לעבוד על ענין שלא יהיה מחלוקת, וזהו מדת שלוס, והוא דוקא אחר מתן תורה להוא עבודה של התחברות רק אח"כ צריכין לעבוד על מדת שלוס.

וביאור בדברי רש״י ניתר עומק שעבודה של שמה דברים הללו הולכין בהדרגה זו אחר זו, מתחילה ים לאדם המצוות החסד מהשי״ת, ואחר זמן כשנתלק מאתו האור והחסד, מגיע לו תשוקה וציקת להחסדים שנתגלה לו מקודם, ואחר כך נתחדש לו דרגת שליחי והוא דרך הממוצע בין החסד והציקת, והוא לצנות קשר תמידי עם הקב״ה, והתחברות ויחוד עם הקב״ה, וזהו מתן תורה שהוא לצדם וכלי על הקשר תמידי בהשי״ת.

עם ישראל תיקנום אותם במדבר

וביאור הענין שידוע שעם ישראל בגלל פשם נתגלה להם המצות החסדים מהקב״ה, ואחר כך בפירות העומר ניתם המתון והציקת והגבורה להקב״ה, והוא דייקא לאחר שנסתלקו המצות החסדים שנתגלה להם בגלל פשם, וכל זה הוא הכנה למתן תורה, ובחג השבועות ניתן להם התורה, ובעת מתן תורה נתגלה השי״ת בעצמו בציכול ליעקב, וזהו הוא התחברות של עם ישראל להקב״ה, וגם עם כלי שיתקייס האור הסם והוא התורה, ואחר מתן תורה היה צריכין לעבוד על מחדות ושלוס וזהו מה שכתב רש״י הנ״ל שעשר כל החניות בחלוקת, וזהו דייקא לאחר הדרגה של התחברות ומתן תורה, וגם בסוף הארבעים שנה היה צריך לעבוד על מסירות נפש שהוא בחינת יוסף הצדיק, ובודאי היה עובדיס קצת בין בענין שלוס ובין בענין מסירות נפש, אבל אנו רואין שיש להקב״ה טענות על ישראל על ענין שלוס ומסירות נפש שלא תיקנוס כל צרכס, וכן אנו רואין בפנתס שהיה לו מסירות נפש שהיה צריך לתקן ענין זה של מסירות נפש, ופנתס הוא מדת יסוד, וגס וקרא הוא ענין המחלקת שהיה צריך לתקן המדה של שלוס, נמצא שקודס כניסה לארץ ישראל היה צריכין לתקן כל הששה ענינים הללו, וכניסת ארץ ישראל הוא המלכות ודוד המלך שמקבל הששה ענינים ובונים בזה מקוס.

שיחה בעבודת השם

התחדשות שיש לאדם בתחילת השנה

פעמים רבות נמצא אברך או בחור שאו אז גמר הזמן בכולל או בישיבה ומתכונן להתחיל הזמן החדש עם החלטה גמורה בליבו שבזמן הבעל"ט יתחיל הכל מחדש, וכה עושה לעצמו חשבון הנפש כמה נתעלה בזמן שעבר בתורה ועבודה והאיך להתעלה יותר בעזהשי"ת בזמן הבא; גם כשיכנס לישיבה חדשה יחשוב האדם ג"כ לעצמו כמה נתעלה בישיבה שעבר וכמה להתעלה בהישיבה שהוא יכנס עכשיו שם; כמו כן בפרוס שנה חדשה יעשה האדם חשבון הנפש כמה נתעלה בשנה זו בלימוד התורה ובעבודת התפילה, ומתחיל לחשוב במוחו כמה וכמה קבלות טובות שזו בודאי ישנה את חייו בשנה הבא לשנה של יותר עבדות ה' וכדו', וכל מיני הרגשים רודפים אחריו שהלא עכשיו הוא הזמן ועת המוכשר לעלי', וכה ממשיך לחשוב עם כל מיני מחשבות וחשבונות שמצד א' הוא נצרך לעלי' ומצד השני שלא יצליח להתחיל עכשיו מחדש וחבל על הזמן; וכך הוא החשבון הנפש שאדם עושה מידי שנה בשנה בחדשי אלול ותשרי שמשלימין השנה העבר ומתחילין השנה החדשה, וחושבין לעצמם מה יכולין לעשות בשנת החדשה כדאי להצליח ולעלות יותר בעבודה ממדריגה למדריגה, ויהי' לו עי"ז מעמד בעולם בתורה ועבודה; ופעמים גם רואים נקודה זו, באדם בא בשנים באמצע ימי השלושים וארבעים שנה, ויחשוב מה עשיתי על העולם עד פה, שכבר אני עומד היום בחופת בניי ובנותיי, ובזכרונו מתחיל להעלות כל הזמנים הראשונים שהיה לומד בישיבה ובכולל וכו' וכו', ורואה אותם כאילו לא עשה כלום כל השנים מתחילת עמדו על דעתו עד היום, וההרגשים רודפים ודוחפים אותו היכן הוא עומד בעולם, ומה עשה עד כה, הגם שבמצב כזו הכסף יענה את הכל, ורובא דרובא פעמים האדם יתרץ לעצמו שהלא לכסף אני צריך, ומוכרח ליקח עול הפרנסה כדי לקיים מצוות פרי' ורבי' ולישא אשה ולבנות בית וזו מושך אותו לעסוק במשא ומתן, ופעמים יוסיף לחשוב שסוף כל סוף גם הצליח במסחרו וגם נתעלה בממונו ויש לו אפילו הון רב מאוד וכו' וכו', והנה כמה פעמים יקח האדם חשבון זו ממש בממונו, על ההרגשים שלו בעניני גשמיות, ששואל לעצמו בסוף השנה במה נתעלה בשנה זו ומרגיע עצמו בממונו שסוכ"ס הצליח לעשות הרבה כסף, אבל

יש יחידים שלוקחים תירוץ זו גם לעבודת ה', שהרי נתעלה בממונו ומיישב דעתו גם בעניני רוחניות שלו שאחרי ככלות הכל הרויח משהו בזו השנה ולא הפסיד הזמן לגמרי, וצריכין לדעת ששניהם אין זה מוסר מה שדיבר התורה שמוסר מדברי תורה אין זה כאשר ההרגשים עמדים ממעל לו ורודפים לו ואומרים לו שצריך להיות לו מעמד בזו העולם בין ברוחניות ובין בגשמיות.

התחדשות אמיתי מהו

ומה יעשה אדם שהרגישים כזו באים אליו, ותמיד הוא חושב שלא הצליח עד הנה ומרגיש הרגשה של ריקנות ושהוא אינו מסודר וצריך הוא לסדר את עצמו ולהתחיל בכל מיני לימודים ועבודות, ודוקא אז יהי' לו מעמד חזק בזו העולם; מצד אחד היה יכולין לומר שמפני שהוא מרגיש הרגש של ריקנות ואי שביעה, יעשה מזה כלי לדבר טוב ויקח הרגש זו לקרבת אלוקים ודבקות בו יתברך, וצריכין לשלוח אותו לישיבה שילמוד ויבחן על כמה מסכתות בש"ס או על כל יורה דעה בעל פה וכדו' וע"י זה יתחיל להרגיש הרגשה של טוב ונעימות, ויהיה לו מעמד בעולם ונהפך כל ההרגשים הרעים לטובים, אבל זה הוא טעות גדול הן בדרך התורה ואפילו בשיטת העולם הפסיכולוגי, שאפילו אם תמצא לומר שע"י התורה ועבודה יתהפכו ההרגישים הרעים לטובים, אבל מה יהיה מחר? וכי בטוחים אנו שלא יחזירו בו למחר הרגישים הרעים בדברים אחרים עד כדי בעיטה? אלא בודאי שלא זו הדרך וצריכין מיד ליקח את ההרגשים הרעים ולסדרם, ואם נאמר א"כ למה אדם יתחיל ללמוד בלי שההרגשים יכו אותו ללמוד, ואם לא יהא לאדם שום רצון ללמוד ולא ירדוף אותו כלל שום דבר, איך יגיע יהודי לעבודת ה', אבל בודאי שאין זו קשיא כי מי שאינו מאמין באלקי ישראל שנתן לנו את התורה וצוה לנו ללמוד בו ולהגות בו יומם ולילה, ויכול ללמוד דוקא כשההרגישים רודפים אותו, אם כן למה מניח תפילין, גם כן מהרגשים? וכי כל התורה כולה עומד רק על הרגשים, ואם אין לו הרגשים כלל אין לו שייכות עם התורה כלל, אלא שהכל אנו עושין משום שהקב"ה צוה לנו ולא יותר, ואין ההרגישים מחייבים אותנו כלום בעבודתו בו יתברך.

רמז נאה בענין ראש השנה

והנה מפני שבתחילת השנה כאשר האדם יעשה חשבון הנפש לעצמו וגומר בליבו כל מיני קבלות שיתחיל ללמוד תורה והתחדשות בעבודה, והכל רק מפני שההרגישים דוחפין אותו לעשות כך, ונמצא שכל הכוונה שלו הוא דוקא לעצמיותו והאדם מגיע להתפשטות הישות, ע"כ מיד בתחלת השנה שואג המלך, שמגלה ע"י שכל החשבון הנפש שהוא עושה, הכל לכבוד המלך ולא להרגשים שבאים מתוך האדם, והן בשנה שעברו והן בשנה הבעל"ט, הכל הוא עושה לכבוד המלך.

ביאור בתפילת מעריב

ואפשר לומר שמפני זה תקנו לאמר בתפלת מעריב '**המחליף את הזמנים**' ואח"כ אומרים '**קל חי וקים תמיד ימלוך עלינו לעולם ועד**', משום שבזמן שמתחילים הזמנים יעשה האדם חשבון הנפש לעצמו איך הוא עומד בעולם, ויש בו קצת שלא לשמה, ומפני זה אומרים מיד '**תמיד ימלוך עלינו**' שהשם הוא המלך עלינו, ואם תכלית כוונת האדם הוא לנקודת התחדשות, אזי יש לאדם זמן קבוע

מתי הוא זמן מסוגל ביותר להתחדשות, אבל אם הכוונה לרצון השם, הרי כל הזמנים ועיתים שוים, ומה שכתיב בספרים על "היום" היינו "אפילו היום" יכול האדם לעבוד להקב"ה, ולא אמרו שהיום יכול להתחיל בהתחדשות גמורה, שיהיה משמע מזה שלהתחדשות יש לו זמן מוגבל, אלא אפילו היום יכול לעבוד להקב"ה, שכל יום ויום יכולים לעבוד אותו, שאין האדם בא לעצמו אם יש לו חשק כעת או לא אלא הוא בא לרצון השם ורצון השם הוא בכל עת ואין לא התחלה וסוף.

ענין יום הקדוש

ויש להוסיף נקודה ביותר שיוכל להיות שאפילו ראש השנה שביטל את הכוונה העצמיות ואומרים שרק הקב"ה הוא מלך, אבל במשך הזמן יחשוב לו האדם היאך בא לו בכלל הו"א זה לעשות לכוונה עצמיות והיה צריך לעקרו אלא על כרחו בא הוא מעצבות שיש לו בפנימיות לבו וצריך לעלות אותו הרגשים להקב"ה, וצריך לסבול אותו שידע שזהו מעצמו, ולמה הוא סבלו שידע שהקב"ה נתן לו בתוכו, ולמה כן הוא שיש לו לאדם הרגשים הרעים כדאי שעל ידי זה ישיג שרק הקב"ה יעשה עמו הכל שאם לא היה לו הרגשים רעים כלל היה סבור שכוחי ועוצם ידי עשה לי את החיל הזה והוא כמו הבורא חס ושלום אבל עכשיו שירגיש רע יראה שאין לו בעצמו כלום ויהיה לו קצת ביטול לבורא, ומפני זה הוא סבלו, שידע שהוא לטובתו. וזהו מה שאומרים יום הקדוש על חטא שחטאנו שסובל החטא שלו שחטא הוא מלשון חסרון, שבוודאי בתחילות השנה הוא גמור בדעתו להתחיל עם התחדשות, וההרגשים רודפים אותו ואומרים לו שצריך לעשות דבר לשנה חדשה כדאי להיות לו עמדה בזה העולם ומיד חוזר בו שעושה הכל רק לרצון הבורא, ואחר כך בעשרת ימי תשובה ראה ועמד על דעתו, למה היה לו בכלל הו"א שיעשה המעשים לעצמו אלא בודאי זה בא מהרגשים ועצבות שבתוכו, אם כן יום הקדוש מעלה אותו להקב"ה שסובל החסרון עצמו וזה הוא שיום הקדוש הוא חייב בוידוי דברים, ואחר כך יעשה מעצם העצבות שמחה וטוב לבב וזהו השמחה שיש במוצאי יו"ט, וזה הוא יום טוב היה עושה בצאתו בשלום מן הקודש וממילא נכנס אחר כך בסוכות יום טוב של שמחה.

מכשולות בעבודה

וזהו הענין, יש כל זמן שאדם או בחור יתחיל להיות עובד השם ויתחיל בהתחדשות ללמוד ולהתפלל לרצון השם ונכנס לישות, הוא מכין עצמו ליכנס למכשולות בעניני קדושה, ויש להקשות שהרמב"ם אומר שאין העריות מתגברות אלא בלב פנוי מן החכמה ואדם רואה להיפך שכל מה שנכנס יותר לעבוד ה' יתברך בתורה ותפילה כל כך יותר היצר מתגבר יותר ויותר, ותירוץ ע"ז הרב הקדוש מלובלין זי"ע שכל החטאים הוא משורש הישות שנמצא בתוך האדם, והתפשטות היש הוא נקודת האני, ואם התחיל לעבוד מכוח הישות, א"כ ממילא יש בו כל הנסיונות, מחמת שבהתפשטות הישות אפילו לעבודת ה' מביא כל הנסיונות עמו. אבל יכול להיות בדרך אחרת שמפני מה בכלל הוא נכנס בכל העבודות הישות מפני שהיה בו עצבות בפנימיות ועל זה אמר הרה"ק רבי אהרן הגדול זי"ע שעצבות הוא מקור לחטאים, אבל בסתם עצבות כל זמן שהעצבות הוא באתכסיא אינו בא לחטאים אבל אם הוא רוצה לעקור אותו ובא למלחמה עמו, עם העצבות, שמרגיש שהוא אינו שווה כלום, והיאך הוא רוצה לעקרו ע"י תורה שילמוד ויבחן על כמה

מסכת בעל פה, ותפילה, ועבודת השם, אם כן הוא בא כנגדו במלחמה גם כן בעניני קדושה וטומאה, ממילא העצה הוא שלא יעבוד בתורה ותפילה כדאי לכסות על הרגשים שיאבוד אותו ממילא ולא יהיה לו קיום, אלא יתחיל לעבוד אותו בתחילה גם כן באמת רק לכבוד שמים, ואפילו בחורים בתחילת עבודה גם כן יתחילו כן שאם לא כן לא יהיה לו קיום; וזה סוד של יום הקדוש שסובל חסרונות שלו מפני שעל ידי זה יזכור תמיד שכוחו הוא מהקב"ה ואין לו מעצמו כלום ולולא הקב"ה עזרו לא יכול לו, ורק על ידי זה יכול להגיע לתענוג ודביקות שאם לא כן למה יסבול אותו ההרגשים שלו אלא רק שידע שזה לטובתו שעל ידי זה נתקרב לשם, וזהו על חטא שחטאנו לפניך, שעל ידי החטא ועל ידי שסובל החטא יכול לעמוד לפניך לפני הקב"ה וזה טובה גדולה שיש לו לאדם מהרגשים הרעים, ועל זה אמר הרה"ק רבי יוסע'לע אמשאנאווער זי"ע שהתכלית מימים הנוראים הוא להתקרב להקב"ה.